

Vse naj se razčisti

Preveč se je tvegalo, odpo-vedal je nadzor, v prvi skupni izjavi ob finančnem kolapsu v Mariboru pravijo slovenski škofje. Odgovorne naj se sankcionira, v bodoče pa gospodarji konzervativno. Glavna naloga: zavarovati **mali delničarje** in vrniti zaupanje vernikov

VANESSA ČOKL

Gospodarska uprava je prevzemala prevelika tveganja s sredstvi, ki so bila last Cerkve in njenih vernikov. Presegla je svoja pooblastila, odpo-vedal je nadzor. Ko je napočila (globalna) finančna kriza, se je vse toliko jasneje pokazalo. Vse bo treba pošte-vo razčistiti, ugotoviti nepravilnosti in odgovornost vseh vpletenih ter jih sankcionirati, so v izjavo ob "dolžniški krizi gospodarskih družb, povezanih z mariborsko nadškofijo", napisali slovenski katoliški škofje na včerajšnjem zasedanju Slovenske škofovske konference (SŠK). Predsednik SŠK, ljubljanski nadškof **Anton Stres**, je izjavo predstavil in to je njegov prvi odziv na nasedle mariborske cerkvene finance. Sredi prejšnjega tedna se je vrnil z vnaprej načrtovane poti na Madagaskar, ni ga bilo v Sloveniji, ko je papež **Benedikt XVI.** sprejel odstop mariborskega nadškofa in metropolita **Franca Krambergerja** in na njegovo mesto postavil predtem nadškofa pomočnika za gospodarske zadeve v mariborski nadškofiji **Marjana Turnška**.

Stres in Turnšek, ki je novi podpredsednik SŠK, sta v ljubljanskem nadškofijskem dvorcu skupaj prišla pred novinarje. In Stres je ponovil, kar sta že storila stari in novi mariborski nadškof: vsi škofje obžalujejo, kar se je primerilo, in se opravičujejo ter obljublajo za bodočnost konzervativnejše cerkveno gospodarjenje. Novi mariborski nadškof ima njihovo podporo, da v mariborskem delu Cerkve do konca razčisti vse, kar je treba. In da **mali delničarji** to, kar se je zgodilo, čim manj občutijo. V prihodnje, pravijo, bodo "gospodarjenje s premoženjem v Cerkvi zaupali strokovnjakom,

predvsem pa zagotovili še bolj skrben, red in zlasti učinkovit strokovni nadzor". Denar se enkrat navsezadnje pozabi, pravi nadškof in metropolit Anton Stres, veliko težje bo popraviti padec zaupanja in ugleda, pregnati od vernikov malodušje spričo "žalostnih dogodkov", preprečiti, da bi se oddaljili od Cerkve.

In natančno tu se mariborski cerkveni problem razraste v vseslovenskega. Vse je treba razjasniti; da cerkveno gospodarstvo ni "zaradi gospodarstva", ampak osnova, da lahko Cerkve izpolnjuje svoje naloge, pravijo škofje. Povrniti bo treba zaupanje, to je glavno. Na velikodušnosti in prostovoljstvu duhovnikov in vernikov, ki jo imajo za svojo, je stala, stoji in bo stala Cerkve na Slovenskem, poudarjajo. In da Cerkve ni gmotno bogata, bogata je po duhovnikih in vernikih, ki ji pripadajo. Vse to pa ne izključuje pametnega in odgovornega gospodarjenja s premoženjem. Na novo bo treba upravičiti pričakovanje, da zna Cerkve biti dober gospodar, ki to, kar pridela, usmerja v pastoralo. Ni vsega v Mariboru kriva gospodarska kriza, je poudaril Stres, kriza ne more biti izgovor, "gotovo so bile napake prej", prevelika tveganja so kriva, nepravilno, kriminalno je, da je v vsem skupaj šlo za denar Cerkve in ljudi, **malih delničarjev**.

Stres: Obžalujem

Ker je bil nadškof pomočnik v Mariboru pred Turnškom, še prej pa mariborski pomožni škof, se ljubljanski nadškof ni mogel izogniti svojemu deležu odgovornosti za stanje, v katerem je mariborska nadškofija, tačas, s pomočjo tujih finančnih, bančnih svetovalcev, v intenzivnem finalu pogajanj o izhodu iz hude finančne luknje. Stres močno obžaluje, da sedanjega stanja, ki se ni začelo včeraj, kriza pa ga je le še zaostri, ni mogel preprečiti. Ko je bil prvič v Mariboru, od poletja 2000 do pomladi 2006, je bil v gospodarskem svetu (nad)škofije, takrat sta bila opravljena revizija gospodarjenja in strateški načrt. Nadškofijsko gospodarstvo Rast je v tistem času postalo večinski lastnik finančnega holdinga Zvon Ena, prevzem je nalagala slovenska zakonodaja, druga možnost bi bila zmanjšanje deleža. Večinsko lastništvo takrat po Stresovih besedah ni bilo problematično, "finančne obremenit-

ve ne izhajajo iz tistega časa, to je posledica poznejših odločitev".

Ko se je v 2009 za tri četrt leta Stres vrnil v Maribor, kot nadškof pomočnik, je pa že bila gospodarska kriza, je popisal včeraj. Do krize da je bilo razmerje med imetjem in dolgovi pozitivno, tako so poročali nadzorniki, potem je pa imetje ekspresno izpuhtelo za dve tretjini in več. To nikakor ne opravičuje prevelikih tveganj v mariborskem cerkvenem gospodarskem modelu, pravi Stres, a tako je bilo. Samo eno skrb so imeli ves čas, je rekel: kako se

razdolžiti, kaj prodati, vse so poskusili. Zdaj je tako, misli, da je sanacija z mariborsko nadškofijo povezanih gospodarskih družb še možna, vsi škofje želijo, da bi bila uspešna, "v interesu nas vseh je, da uspe". Ker priskočiš na pomoč, če sosedu gori hiša, je ljubljanska nadškofija, njeno podjetje Metropolitana, pomagala mariborski za vsoto okrog 10 milijonov evrov. To posojilo je zavarovano, je zagotovil nadškof Stres, poslovanje ljubljanske nadškofije pa je "zdravo in konzervativno".

Turnšek: Kaznovati primerno

Ni "vse cerkveno gospodarjenje v Sloveniji enako sporno", gospodarska dejavnost je zelo majhen del Cerkve, poudarjajo slovenski katoliški škofje, "a ob zlomu pade senca na vse in vsakogar". Toda "večina naših duhovnikov in vernikov po župnijah gospodarji varčno, zgledno in pošteno". Škodo je zdaj utrpel "ugled enega dela Cerkve", to bo treba sanirati "s temeljito ugotovitvijo krivde in s sankcioniranjem ter z verodostojnim ravnanjem v prihodnosti". Cerkve bo delila "položaj celotne družbe, ki doživlja gospodarsko krizo". Zaradi tega, kar se je zgodilo v Mariboru, se Cerkve ne bo odpovedala svojim nalogam. Torej: karitativnost, na primer, gre naprej, kar je namensko zbrano, je namensko uporabljeno. Mariborskemu nadškofu in metropolitu Marjanu Turnšku je žal, da ugled Cerkve pada zaradi gospodarskih zadev. A je prepričan, da na terenu ljudje še naprej zaupajo svojim župnikom. Verni in neverni še naprej darujejo za Karitas, da pomagajo drugim v stiski. Poročila vatikanske finančne vizitacije, ki je bilo podlaga za dramatično poročanje italijanskega tiska o finančnem stanju mariborskega dela Cerkve, pa v mariborski nadškofiji nimajo, je

Stran / Page: 3

Doseg / Reach: 129000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 624 cm2

2 / 2

rekel.

Sankcije? Eno je civilna odgovornost, za to so ustrezne institucije, pravi nadškof Turnšek. Zakonik cerkvenega prava pa terja "primerno kaznovanje". Najhujša kazen bi bila po njegovem laiziranje posvečene osebe. Oziroma izguba službe.

Stara gospodarska uprava mariborske nadškofije je bila lansko jesen zamenjana, nakar so prišli na pomoč tuji finančni svetovalci. Časa je malo, roki iz insolvenčne zakonodaje so kratki, Rast in holdinga Zvon so pred tedni objavili plačilno nesposobnost.

Vrh Katoliške cerkve v Sloveniji je včeraj skupaj reagiral na težave v mariborskem delu Cerkve. Nadškofa in metropolita Anton Stres in Marjan Turnšek (Bobo)

Želijo, da sanacija uspe, a denar se enkrat pozabi, pravijo. Težje bo vrniti zaupanje in ugled, vernike odvrniti od malodušja spričo "žalostnih dogodkov"

Bivšemu veleposlaniku Ivanu Reberniku odličje sv. Cirila in Metoda

Od leta 2006 do 2010 veleposlaniku Slovenije pri Svetem sedežu **Ivanu Reberniku** so slovenski škofje podelili odličje sv. Cirila in Metoda. Rebernik je prispeval h kakovosti diplomatskih odnosov Slovenija-Vatikan, pravijo v Slovenski škofovski konferenci, številnim Slovincem je odprl vatikanska vrata, bil na voljo Cerkvi na Slovenskem, kot veleposlanik se je trudil za zaprtje vprašanj med Cerkvijo in državo. **(va)**